

Стрельник О.О.

доцент, кандидат соціологічних наук, докторант,
кафедра соціологічних структур та соціальних відносин,
факультет соціології,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
вул. Володимирська, 64/13, Київ, 01601
E-mail: olena.strelnyk@gmail.com

МАТЕРИНСТВО ТА ТУРБОТА ПРО ДІТЕЙ У СУСПІЛЬСТВІ РИЗИКУ

Рубрика: *СОЦІОЛОГІЯ*

Мова статті: українська

Анотація: Актуалізовано пізнавальні можливості концепту “суспільство ризику” для виявлення глибинних передумов сучасних материнських практик. Стаття ґрунтується на даних Державної служби статистики України (2005–2016 рр.), досліджень, проведених колективом Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України (2008–2012 рр.), а також авторського дослідження “Повсякденні практики поєднання матерями оплачуваної праці та піклування про дітей”, здійсненого з грудня 2014 р. по червень 2015 р. у Полтаві. Виокремлено два напрями актуалізації концепту “суспільство ризику”. По-перше, вплив суспільства ризику на репродуктивні настановлення та репродуктивні практики жінок. Однією з мотивацій репродуктивних установок на малодітність і відтерміноване народження дітей є страх за їх долю у суспільстві соціально-економічної та політичної нестабільності. Ризики, сполучені з народженням дитини, є гендерованими, а їх настання є більш імовірним для жінок. Йдеться про високий рівень розлучуваності з подальшим утворенням материнської сім’ї, ризик бідності таких сімей у контексті уразливих позицій жінок на ринку праці та гострої проблеми невиконання аліментних зобов’язань, а також про появу конфлікту між оплачуваною працею та турботою про дітей, особливо в контексті підвищення соціокультурних стандартів материнства. По-друге, зазначено про вплив суспільства ризику та обумовленої ним “культури страху” на повсякденні практики турботи про дітей. Батьківська тривога та підвищена увага до безпеки дитини в контексті “культури страху” створює додаткові темпорально-просторові напруження повсякденних практик турботи про дітей. Зроблено висновок, що материнські страхи за безпеку дитини не тільки дискурсивно актуалізовані, але й обумовлюють повсякденне піклування про дитину.

Ключові слова: суспільство ризику, материнство, турбота про дітей.